MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ **Muistio** **Liite 1**
Neuvotteleva virkamies 11.1.2023
Suvi Ruuska

VALTIONEUVOSTON ASETUS VUODELTA 2023 MAKSETTAVISTA MAATALOUDEN TUOTANNOSTA IRROTETUISTA SUORISTA TUISTA

1. Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen yhteydessä vuosina 2021 ja 2022 yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevaa Euroopan unionin lainsäädäntöä uudistettiin seuraavaa rahoituskautta varten. Rahoituskaudella 2023-2027 Euroopan unionin kokonaan rahoittamista suorista tuista säädetään jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/2115, jäljempänä suunnitelma-asetus.

Suorien tukien järjestelmät jäsenvaltioissa perustuvat jäsenvaltion suunnitelma-asetuksen perusteella laatimaan ja Euroopan komission hyväksymään strategiasuunnitelmaan. Suomi on laatinut suunnitelma-asetuksen perusteella Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman vuosille 2023–2027 (CAP-suunnitelma). Suorat tuet ovat osa Suomen CAP-suunnitelmaa. Euroopan unionin kokonaan rahoittamiin tuotannosta irrotettuihin suoriin tukiin kuuluvat suunnitelma-asetuksen 16 artiklan mukaan perustulotuki, uudelleenjakotulotuki, nuorten viljelijöiden tulotuki ja ilmastoa, ympäristöä ja eläinten hyvinvointia koskevat järjestelmät (ekojärjestelmätuki). Euroopan komissio hyväksyi Suomen CAP-suunnitelman 31.8.2022 (komission täytäntöönpanopäätös C(2022)6022).

Kansallisesti suorista tuista säädetään Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetussa laissa (1332/2022). Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin perustulotuesta lain 10 §:n 2 momentin perusteella, uudelleenjakotulotuesta 11 §:n 2 momentin perusteella, nuorten viljelijöiden tulotuesta 12 §:n 6 momentin perusteella ja ekojärjestelmätuesta 13 §:n 4 momentin perusteella.

2. Asetuksen valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Asetusehdotuksesta pyydettiin lausunto valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, Ruokavirastolta, Luonnonvarakeskukselta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.:ltä, ProAgria Keskusten Liitolta, Svenska lantbrukssällskapens förbund rf:ltä, Suomen luonnonsuojeluliitolta, WWF Suomelta, Natur och Miljö rf:ltä.

3. Asetuksen pääasiallinen sisältö

Euroopan unionin lainsäädännössä tapahtuneiden muutosten vuoksi ehdotetaan säädettäväksi Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 3 §:n 2 momentin, 10 §:n 2 momentin, 11 §:n 2 momentin, 12 §:n 6 momentin ja 13 §:n 4 momentin nojalla valtioneuvoston asetus vuodelta 2023 maksettavista maatalouden tuotannosta irrotetuista suorista tuista. Asetusehdotus sisältäisi tarkemmat säännökset perustulotuen, uudelleenjakotulotuen, nuorten viljelijöiden tulotuen ja ekojärjestelmätuen myöntämisen yleisistä edellytyksistä, aktiiviviljelijästä, perustulotuen tukialueista ja perustulotuen enimmäismäärän jakamisesta tukialueille sekä perustulotuen hehtaarikohtaisesta määrästä. Lisäksi asetuksessa säädettäisiin uudelleenjakotulotuen ja nuorten viljelijöiden tulotuen tarkemmista ehdoista sekä tuen määrästä. Asetuksella säädettäisiin myös ekojärjestelmätuen eri ekojärjestelmien tarkemmista ehdoista, sitoumuskausista ja tuen määrästä. Valtioneuvoston asetus olisi tarkoitus antaa vuosittain.

4. Pykäläkohtaiset perustelut

1 § Asetusehdotuksen 1 §:ssä säädettäisiin asetuksen soveltamisalasta. Asetusta sovellettaisiin suunnitelma-asetuksen 16 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun perustulotukeen, uudelleenjakotulotukeen, nuorten viljelijöiden tulotukeen ja ekojärjestelmätukeen.

2 § Asetuksen 2 §:ssä säädettäisiin määritelmistä. Pykälän 1 kohdassa määriteltäisiin kasvulohko, jolla tarkoitettaisiin eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annetun valtioneuvoston asetuksen (xx/2023) 21 §:ssä tarkoitettua alaa. Pykälän 2 kohdassa määriteltäisiin nurmikasvi. Nurmikasvilla tarkoitettaisiin Suomessa perinteisesti luonnonlaitumilla tai nurmi-, laidun- tai niittysiemenseoksissa esiintyviä heinä- ja nurmirehukasveja. Nurmikasviksi ei luettaisi ruokohelpeä eikä järviruokoa. Pykälän 3 kohdassa määriteltäisiin typensitojakasvit, joilla tarkoitettaisiin satoherneitä, vuohenherneitä, papuja, lupiineita alaskanlupiinia ja komealupiinia lukuun ottamatta, virnoja, soijapapuja, linssejä, mesiköitä, mailasia ja apiloita. Pykälän 4 kohdassa määriteltäisiin välikasvi, jolla tarkoitettaisiin satokasvin jälkeen samana vuonna kylvettävää toissijaista kasvia, joka on eri kasvi kuin satokasvi ja joka muodostaa kasvuston.

3 § Asetuksen 3 §:ssä säädettäisiin aktiiviviljelijään liittyvistä tiedoista. Suunnitelma-asetuksen 4 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on sovellettava aktiiviviljelijän määrittämisessä objektiivisia ja syrjimättömiä perusteita, kuten tuloharkintaa, tilan työvoimapanoksia, yrityksen toimialaa ja sisältymistä maataloustoimintaa koskeviin kansallisiin tai alueellisiin rekistereihin. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tarkemmin kansalliseen rekisteriin kuulumisesta. Tuenhakijan katsottaisiin kuuluvan kansalliseen rekisteriin, jos tuenhakijalla on Patentti- ja rekisterihallituksen tai Verohallinnon myöntämä yritys- tai yhteisötunnus (Y-tunnus) ja hänen tietonsa ovat saatavissa yritys- ja yhteisötietojärjestelmässä. Yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä todettaisiin, että tuenhakija harjoittaa maataloutta päätoimialana. Päätoimialan olisi oltava Tilastokeskuksen toimialaluokituksen mukaiseen luokkaan 01 kuuluva kasvinviljely tai kotieläintalous, ei kuitenkaan metsästys tai sitä palveleva toiminta eikä maataloutta palveleva toiminta. Päätoimiala voisi olla myös luokkaan 01612 kuuluva maatalousmaan pitäminen viljelykelpoisena. Pykälän 2 momentin mukaan tuenhakijan tulisi lisäksi olla merkitty arvonlisäverolain (1501/1993) 172 §:ssä

tarkoitettuun arvonlisäverovelvollisten rekisteriin alkutuottajana. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tarkemmin siitä, miten maataloustoiminnan harjoittamisen voisi osoittaa, jos 1 momentissa säädetyt edellytykset eivät täyttyisi. Tuenhakija voisi osoittaa maataloustoiminnan harjoittamisen esittämällä asiakirjaselvityksen maataloustoiminnastaan tai tukivuotta edeltävän vuoden maataloustuloistaan tai toimittamalla muita todisteita, joilla hän osoittaa harjoittavansa maataloustoimintaa. Edellä mainittuun kirjalliseen selvitykseen voi sisältyä esimerkiksi tietoja tuenhakijan maatalousverotuksesta (maataloustulo tai - meno), tuotantopanoksen ostotositteista tai maataloustuotteiden myyntitositteista. Maataloustoiminnan harjoittaminen voisi olla sivutoimista tai osa-aikaista.

4 § Asetuksen 4 §:ssä säädettäisiin perustulotuen tukialueista. Tukialueina käytettäisiin tukialueita AB ja C, joiden aluejako määritellään tarkemmin eräiden maaseudun kehittämisen korvauksien, suorien viljelijätukien ja maa- ja puutarhatalouden kansallisten tukien korvaus- ja tukialueista ja niiden saaristoksi luettavista osa-alueista annetun valtioneuvoston asetuksen (1379/2022) liitteessä 1.

5 § Asetuksen 5 §:ssä säädettäisiin perustulotuen vuosittaisesta enimmäismäärästä ja alueellisista enimmäismääristä. Pykälän 1 momentin mukaan suorien tukien vuosittaisesta enimmäismäärästä voitaisiin käyttää perustulotukeen enintään 292,55 miljoonaa euroa. Tämä enimmäismäärä jaettaisiin suunnitelma-asetuksen 22 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla alueellisesti tukialueille AB ja C. Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin alueelliset enimmäismäärät tukialueittain vastaavasti kuin päättyvällä rahoituskaudella on tehty.

6 § Asetuksen 6 §:ssä säädettäisiin perustulotuen määrästä. Tuki myönnettäisiin tukialueen ja hehtaarien perusteella. Jäsenvaltion on ilmoitettava suunnitelma-asetuksen 102 artiklan 2 kohdan perusteella CAP-suunnitelmassa suunnitellut enimmäis- ja vähimmäisyksikkömäärät kullekin suoralle tuelle. Vuonna 2023 tukialueella AB perustulotuen suunniteltu vähimmäismäärä on 115,00 euroa hehtaarilta ja suunniteltu enimmäismäärä 162,10 euroa hehtaarilta. Vuonna 2023 tukialueella C perustulotuen suunniteltu vähimmäismäärä on 98,60 euroa hehtaarilta ja suunniteltu enimmäismäärä 139,00 euroa hehtaarilta. Pykälässä säädettävää hehtaarikohtaista tuen määrää tarkistetaan tarvittaessa myöhemmin, kun tukea hakeneiden ja pinta-alojen määrä vuonna 2023 on selvillä.

7 § Asetuksen 7 §:ssä säädettäisiin tarkemmin uudelleenjakotulotuen enimmäismäärästä ja yksikkökohtaisesta tuen määrästä. Pykälän 1 momentin mukaan suorien tukien vuosittaisesta enimmäismäärästä voitaisiin käyttää uudelleenjakotulotukeen enintään 26,0 miljoonaa euroa. Pykälän 2 momentin mukaan uudelleenjakotulotukea voitaisiin vuonna 2023 myöntää enintään 17,68 euroa hehtaarilta. Jäsenvaltion on ilmoitettava suunnitelma-asetuksen 102 artiklan 2 kohdan perusteella CAP-suunnitelmassa suunnitellut enimmäis- ja vähimmäisyksikkömäärät kullekin suoralle tuelle. Vuonna 2023 uudelleenjakotulotuen suunniteltu vähimmäismäärä on 14,50 euroa hehtaarilta ja suunniteltu enimmäismäärä 21,00 euroa hehtaarilta. Pykälässä säädettävää hehtaarikohtaista tuen määrää tarkistetaan tarvittaessa myöhemmin, kun tukea hakeneiden ja pinta-alojen määrä vuonna 2023 on selvillä.

8 § Asetuksen 8 §:ssä säädettäisiin nuoren viljelijän ikävaatimuksesta. Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 12 §:ssä 1 momentin 1 kohdan mukaan nuorella

viljelijällä tarkoitetaan viljelijää, joka on enintään 40-vuotias. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tarkemmin ikävaatimuksen täyttämisestä. Ikävaatimuksen olisi täytyttävä sen kalenterivuoden loppuun mennessä, jolloin tuen hakija jättää ensimmäisen perustulotukea koskevan hakemuksen.

9 § Asetuksen 9 §:ssä säädettäisiin nuorten viljelijöiden tulotukeen liittyvästä määräysvallasta. Pykälässä määriteltäisiin määräysvallan määräytyminen osakeyhtiössä, avoimessa yhtiössä, kommandiittiyhtiössä ja osuuskunnassa. Jos kyseessä olisi luonnollisten henkilöiden ryhmä, määräysvallan katsotaan olevan nuorella viljelijällä, jos kaikki viljelijät täyttävät nuoren viljelijän tuen saajalle asetetut ehdot. Luonnollisten henkilöiden ryhmällä tarkoitettaisiin muun muassa maatalousyhtymiä ja aviopuolisoita.

10 § Asetuksen 10 §:ssä säädettäisiin tarkemmin nuorelta viljelijältä vaadittavasta ammattitaidosta. Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 12 §:ssä 1 momentin 1 kohdan mukaan nuorella viljelijällä tarkoitetaan viljelijää, jolla on viljelijälle riittävä ammattitaito. Pykälän 1 momentin mukaan riittävänä ammattitaitona pidettäisiin vähintään toisen asteen luonnonvara-alan tutkintoa taikka kolmen vuoden luonnonvara-alan käytännön kokemuksen lisäksi hankittua vähintään 20 opintoviikon, 30 opintopisteen tai niitä vastaavan osaamispistemäärän laajuista koulutusta, josta vähintään 10 opintoviikkoa, 15 opintopistettä tai niitä vastaavan osaamispistemäärän verran on talousopintoja. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ammattitaitovaatimuksesta, jos tuenhakijana on yhteisö tai luonnollisten henkilöiden ryhmä. Tällöin ammattitaitoa koskevan edellytyksen katsottaisiin täyttyvän, jos jokaisella yhteisön jäsenellä, jolla on määräysvalta yhteisössä, tai jokaisella luonnollisten henkilöiden ryhmän jäsenellä on 1 momentissa tarkoitettu tutkinto taikka vähintään kolmen vuoden työkokemus ja vähintään puolella heistä on riittävä koulutus. Pykälän 3 momentin mukaan ammattitaitovaatimus olisi täytettävä ensimmäisenä tuen hakuvuonna viimeistään 31 päivänä elokuuta.

11 § Asetuksen 11 §:ssä säädettäisiin nuorten viljelijöiden tulotuen määrästä. Pykälän 1 momentin mukaan nuorten viljelijöiden tulotukeen voitaisiin käyttää enintään 13,1 miljoonaa euroa suunnitelma-asetuksen liitteessä V tarkoitetusta suorien tukien vuosittaisesta enimmäismäärästä. Pykälän 2 momentin mukaan tukea voitaisiin myöntää tuen hakijalle enintään 150 hehtaarilta. Pykälän 3 momentin mukaan nuorten viljelijöiden tulotukea voitaisiin vuonna 2023 myöntää enintään 88,0 euroa hehtaarilta. Jäsenvaltion on ilmoitettava suunnitelma-asetuksen 102 artiklan 2 kohdan perusteella CAP-suunnitelmassa suunnitellut enimmäis- ja vähimmäisyksikkömäärät kullekin suoralle tuelle. Vuonna 2023 nuorten viljelijöiden tulotuen suunniteltu vähimmäismäärä on 73 euroa hehtaarilta ja suunniteltu enimmäismäärä 103 euroa hehtaarilta. Pykälässä säädettävää hehtaarikohtaista tuen määrää tarkistetaan tarvittaessa myöhemmin, kun tukea hakeneiden määrä vuonna 2023 on selvillä.

12 § Asetuksen 12 §:ssä säädettäisiin talviaikaista kasvipeitettä koskevan ekojärjestelmän tarkemmista ehdoista. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tarkemmin aloista, joista voidaan myöntää talviaikaista kasvipeitettä koskevan ekojärjestelmän tukea. Alat olisi säilytettävä muokkaamattomina 31 päivästä lokakuuta 2023 seuraavan kevään kylvö- tai istutustöihin asti kuitenkin vähintään 15 päivään huhtikuuta asti. Kerääjäkasvilla tarkoitettaisiin tässä asetuksessa kasvustoa, joka suojaa maata lisäämällä kasvipeitteisyyttä ja yksivuotisen varsinaisen viljelykasvin aluskasvina tai

sadonkorjuun jälkeen kylvettynä käyttää viljelykasvilta käyttämättä jääviä ja viljelykasvin tähteistä tai maasta vapautuvia ravinteita. Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettuja aloja ei saisi kyntää eikä muutoin muokata, ja alalla oleva sänki- tai kasvipeite olisi säilytettävä. Pysyvän nurmen ala olisi säilytettävä kyntämättä 16.5. asti eikä viljelijä saisi vähentää pysyvän nurmen alaa tilallaan sinä aikana, jona hän sitoutuu talviaikaista kasvipeitettä koskevaan ekojärjestelmään. Pykälän 3 momentin mukaan talviaikaista kasvipeitettä koskevan ekojärjestelmän tukea ei myönnettäisi kasvustosta, joka tuhotaan kemiallisesti tiettyä poikkeusta lukuun ottamatta. Pykälän 4 momentin mukaan tuenhakijan olisi ilmoitettava Ruokaviraston määräämällä tavalla alat, jotka hän säilyttää sänki- tai kasvipeitteisenä 1 momentissa tarkoitetun ajan. Pykälän 5 momentissa säädettäisiin kasvipeitettä koskevan ekojärjestelmän vähimmäistasosta eli kansallisella lainsäädännöllä asetetuista vähimmäisvaatimuksista, jota ekojärjestelmän valinneen on noudatettava, jotta tuki voitaisiin maksaa. Vähimmäistasona olisi noudatettava Euroopan unionin ja kansallisten viljelijätukien hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annetun valtioneuvoston (1384/2022) 9 §:ssä tarkoitettua talviaikaista vähimmäismaanpeitettä sekä Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 8 §:ää, joka koskee pysyvän nurmen vaatimuksia. Pelkän vähimmäistason noudattamisesta ei kuitenkaan makseta tukea vaan tukea maksettaisiin vain vähimmäisvaatimukset ylittävien toimenpiteiden toteuttamisesta. Pykälän 6 momentissa säädettäisiin aloista, joista talviaikaista kasvipeitettä koskevan ekojärjestelmän tukea ei maksettaisi.

13 § Asetuksen 13 §:ssä säädettäisiin luonnonhoitonurmia koskevan ekojärjestelmän tarkemmista ehdoista. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin luonnonhoitonurmiksi hyväksyttävistä kasvustoista. Kasvuston tulisi koostua vuonna 2023 tai aiemmin kylvetyistä monivuotisista nurmikasveista. Luonnonhoitonurmen siemenseoksen painosta enintään 20 prosenttia saisi olla typensitojakasveja. Perustettavista kasvustoista olisi kirjattava viljelymuistiinpanoihin siemenseoksen kasvilajit ja niiden osuudet. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tarkemmin luonnonhoitonurmien hoidosta. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin luonnonhoitonurmien lannoittamisesta ja kasvinsuojeluaineiden käyttämisestä. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin luonnonhoitonurmia koskevan ekojärjestelmän vähimmäistasosta eli kansallisella lainsäädännöllä asetetuista vähimmäisvaatimuksista, jota ekojärjestelmän valinneen on noudatettava, jotta tuki voitaisiin maksaa. Vähimmäistasona olisi noudatettava eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1250/2014) 10 §:n 7 momenttia tai maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta annetun Ahvenanmaan maakunnan hallituksen päätöksen (Ålands författningssamling 2016:41) 6 §:n 8 momenttia sekä Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 8 §:ää, joka koskee pysyvän nurmen vaatimuksia. Pelkän vähimmäistason noudattamisesta ei kuitenkaan makseta tukea vaan tukea maksettaisiin vain vähimmäisvaatimukset ylittävien toimenpiteiden toteuttamisesta. Pykälän 5 momentissa säädettäisiin aloista, joista luonnonhoitonurmia koskevan ekojärjestelmän tukea ei maksettaisi.

14 § Asetuksen 14 §:ssä säädettäisiin viherlannoitusnurmia koskevan ekojärjestelmän tarkemmista ehdoista. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin viherlannoitusnurmiksi hyväksyttävistä kasvustoista. Kasvuston tulisi koostua vuonna 2023 kylvetystä tai vuonna 2022 suojakasvin kanssa kylvetystä nurmikasvien ja typensitojakasvien seoksesta. Siemenseoksessa olisi oltava vähintään neljää eri lajia. Siemenseoksen painosta vähintään 20 prosenttia olisi oltava typensitojakasvia.

Viljelymuistiinpanoihin olisi kirjattava siemenseoksen kasvilajit ja niiden osuudet. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tarkemmin viherlannoitusnurmien hoidosta. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin viherlannoitusnurmien lannoittamisesta ja kasvinsuojeluaineiden käyttämisestä. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin viherlannoitusnurmia koskevan ekojärjestelmän vähimmäistasosta eli kansallisella lainsäädännöllä asetetuista vähimmäisvaatimuksista, jota ekojärjestelmän valinneen on noudatettava, jotta tuki voitaisiin maksaa. Vähimmäistasona olisi noudatettava eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen 10 §:n 7 momenttia tai maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta annetun Ahvenanmaan maakunnan hallituksen päätöksen 6 §:n 8 momenttia sekä Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 8 §:ää, joka koskee pysyvän nurmen vaatimuksia. Pelkän vähimmäistason noudattamisesta ei kuitenkaan makseta tukea vaan tukea maksettaisiin vain vähimmäisvaatimukset ylittävien toimenpiteiden toteuttamisesta. Pykälän 5 momentin mukaan samalle alalle voitaisiin myöntää viherlannoitusnurmia koskevan ekojärjestelmän tuki enintään kolmena vuonna peräkkäin. Pykälän 6 momentissa säädettäisiin aloista, joista viherlannoitusnurmia koskevan ekojärjestelmän tukea ei maksettaisi.

15 § Asetuksen 15 §:ssä säädettäisiin monimuotoisuuskasveja koskevan ekojärjestelmän tarkemmista ehdoista. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin monimuotoisuuskasvien siemenseoksesta. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin monimuotoisuuskasvien kasvustosta ja sen kylvämisestä. Perustettavan riistakasvikasvuston etäisyyden olisi oltava vähintään 50 metriä sellaisesta tiestä, jonka liikennetiheys on yli 3000 autoa vuorokaudessa. Liikennetiheyden määrittämisessä voidaan käyttää Väyläviraston liikennemääräkarttoja. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin viljelymuistioonpanoihin kirjattavista asioista. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin monimuotoisuuskasvien lannoittamisesta ja kasvinsuojeluaineiden käyttämisestä. Pykälän 5 momentissa säädettäisiin monimuotoisuuskasveja koskevan ekojärjestelmän vähimmäistasosta eli kansallisella lainsäädännöllä asetetuista vähimmäisvaatimuksista, jota ekojärjestelmän valinneen on noudatettava, jotta tuki voitaisiin maksaa. Vähimmäistasona olisi noudatettava eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen 10 §:n 7 momenttia tai maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta annetun Ahvenanmaan maakunnan hallituksen päätöksen 6 §:n 8 momenttia. Pelkän vähimmäistason noudattamisesta ei kuitenkaan makseta tukea vaan tukea maksettaisiin vain vähimmäisvaatimukset ylittävien toimenpiteiden toteuttamisesta. Pykälän 6 momentin mukaan samalle alalle tukihakemuksessa ilmoitetuille niittykasveille ja peltolintukasveille voitaisiin myöntää tuki enintään kahtena perättäisenä vuonna.

16 § Pykälässä säädettäisiin monimuotoisuuskasveiksi hyväksyttävistä kasveista. Pykälän 1 ja 2 momentissa säädettäisiin monimuotoisuuskasviksi hyväksyttävistä pölyttäjähyönteis- ja maisemakasveista. Pykälän 3 ja 4 momentissa säädettäisiin monimuotoisuuskasviksi hyväksyttävistä riistakasveista. Pykälän 5 momentissa säädettäisiin monimuotoisuuskasviksi hyväksyttävistä niittykasveista. Pykälän 6 momentissa säädettäisiin monimuotoisuuskasviksi hyväksyttävistä peltolintukasveista.

17 § Asetuksen 17 §:ssä säädettäisiin rajoituksista ekojärjestelmätuen myöntämiselle. Luonnonhoitonurmia, viherlannoitusnurmia ja monimuotoisuuskasveja koskevien

ekojärjestelmien tukea myönnettäisiin enintään 25 prosentille viljelijän eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annetun valtioneuvoston asetuksen 13 §:ssä tarkoitetusta suorien tukien tukikelpoisesta alasta. Tukialueella C luonnonhoitonurmia koskevan ekojärjestelmän tukea myönnettäisiin enintään 10 prosentille edellä mainitusta suorien tukien tukikelpoisesta alasta.

18 § Pykälässä säädettäisiin ekojärjestelmien sitoumuskausista. Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 13 §:n 3 momentin mukaan tuenhakija sitoutuu ekojärjestelmän ehtojen noudattamiseen antamalla sitoumuksen. Ehdotetun pykälän mukaan tuenhakija olisi sitouduttava noudattamaan 13, 14 ja 15 §:ssä tarkoitettujen ekojärjestelmien ehtoja kalenterivuoden ajaksi. Talviaikaista kasvipeitteisyyttä koskevan ekojärjestelmän ehtoja tuenhakijan olisi noudatettava kyseisen ekojärjestelmän ehtojen edellyttämän ajan.

19 § Asetuksen 19 §:ssä säädettäisiin ekojärjestelmien tukimääristä. Pykälän 1 momentin mukaan ekojärjestelmiin voidaan myöntää tukea enintään 86,0 miljoonaa euroa. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ekojärjestelmien yksikkökohtaiset tukitasot. Jäsenvaltion on ilmoitettava suunnitelma-asetuksen 102 artiklan 2 kohdan perusteella CAP-suunnitelmassa suunnitellut enimmäis- ja vähimmäisyksikkömäärät kullekin suoralle tuelle. Vuonna 2023 ekojärjestelmien suunnitellut vähimmäis- ja enimmäismäärät ovat seuraavat:

toimenpide	vähimmäismäärä euroa	enimmäismäärä euroa
talviaikainen kasvipeite	40	60
luonnonhoitonurmet	50	80
viherlannoitusnurmet	65	95
monimuotoisuuskasvit	270	330

20 § Asetuksen 20 §:ssä säädettäisiin voimaantulosta. Asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan 31.1.2023.

21 § Asetuksen 21 §:ssä säädettäisiin siirtymäsäännöksistä. Pykälän 1 momentin mukaan 10 §:n mukaan nuorelta viljelijältä edellytettävää ammattitaitoa ei vaadittaisi viljelijältä, joka on saanut nuoren viljelijän tukea ennen tämän asetuksen voimaantuloa. Pykälän 2 momentin mukaan viherlannoitusnurmi, joka on ilmoitettu tukihakemuksessa vuonna 2022 ympäristökorvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (235/2015) 25 §:ssä tai ympäristö- ja ilmastoystävällisen maatalouden korvauksesta, luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta ja korvauksesta alueille, joilla on luonnonoloista johtuvia rajoitteita annetun Ahvenanmaan maakunta-asetuksen (Ålands författningssamling 2016:42) 33 §:ssä tarkoitettuna viherlannoitusnurmena, voidaan ilmoittaa vuonna 2023 tämän asetuksen 14 §:ssä tarkoitettuna viherlannoitusnurmena, jos se on ollut viherlannoitusnurmena enintään kaksi vuotta ja se täyttää mainitussa pykälässä säädetyt edellytykset. Pykälän 3 momentin mukaan niittykasvien tai peltolintukasvien kasvusto, joka on ilmoitettu tukihakemuksessa vuonna 2022 ympäristökorvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 25 §:ssä tarkoitettuna monimuotoisuuspeltona, voitaisiin ilmoittaa vuonna 2023 tämän asetuksen 15 §:ssä tarkoitettuna monimuotoisuuskasvien kasvustona, jos se täyttää mainitussa pykälässä säädetyt edellytykset.

5. Taloudelliset vaikutukset

Perustulotuki, uudelleenjakotulotuki, nuorten viljelijöiden tulotuki ja ekojärjestelmätuki ovat kokonaan Euroopan unionin rahoittamia tukia. Perustulotuesta, uudelleenjakotulotuesta, nuorten viljelijöiden tulotuesta ja ekojärjestelmätuesta aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion talousarvion momentilta 30.20.41 (EU-tulotuki ja EU-markkinatuki). Vuoden 2023 valtion talousarvion kyseisen momentin määräraha on 520,600 miljoonaa euroa. Momentin määrärahasta käytetään vuonna 2023 perustulotukea varten enintään noin 292,6 miljoonaa euroa, uudelleenajakotulotukea varten enintään noin 26,0 miljoonaa euroa, nuorten viljelijöiden tulotukea varten enintään noin 13,1 miljoonaa euroa ja ekojärjestelmätukea varten enintään noin 86,0 miljoonaa euroa. Vastaavat Euroopan unionilta saatavat tulot tuloutetaan momentille 12.30.01 (EU:n maataloustukirahastosta saatavat tulot).

6. Lausuntopalaute

Asetusehdotuksesta annettiin 8 lausuntoa. Lausunnon antoivat valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, Ruokavirasto, Suomen riistakeskus, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Yhdistyneet Luomutuottajat ry, Luonnonvarakeskus ja Närpiön kaupunki.

Valtiovarainministeriöllä ja Luonnonvarakeskuksella ei ollut lausuttavaa asetusehdotuksesta. Ruokaviraston lausunnon perusteella typensitojakasvien määritelmään lisättiin linssi ja tarkennettiin 3 §:ssä säädettyä aktiiviviljelijän määritelmään liittyvää päätoimialan määrittämistä. Ruokaviraston lausunnon perusteella täsmennettiin myös 10 §:n 2 momenttia nuorelta viljelijältä edellytettävästä ammattitaidosta.

Ympäristöministeriön lausunnossa ehdotettiin muutosta nurmikasvin määritelmään siten, että se kattaisi myös sarat ja vihvilät, jotka esiintyvät perinteisesti luonnonlaitumilla ja perinnebiotoopeilla. Lisäksi ympäristöministeriö esitti, että monimuotoisuuskasvien osalta olisi parempi, jos siemenseoksessa olisi vaatimus useammasta kuin kahdesta kasvilajista. Närpiön kaupungin lausunnossa puolestaan ehdotettiin, että riistakasviseoksessa ei vaadittaisi lisäksi yksivuotisen kasvin siemeniä. Asetusehdotusta ei muutettu näiltä osin, koska muutos vaatisi ensin Suomen CAP-suunnitelman muutoksen.

Suomen riistakeskuksen lausunnossa esitettiin monimuotoisuuskasveja koskevan kasvinsuojeluaineiden käytön lieventämistä. Yhdistyneet Luomutuottajat ry esitti lausunnossaan, että talviaikaista kasvipeitettä koskevaan ekojärjestelmään pitäisi lisätä oma korkeampi korvaustaso vihreälle kasvipeitteelle. Asetusehdotusta ei muutettu näiltä osin, koska muutos vaatisi ensin Suomen CAP-suunnitelman muutoksen.

7. Laintarkastus

Asetusehdotuksen suomenkielinen versio on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

8. Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Asetus olisi tarkoitettu tulemaan voimaan 31.1.2023.

Asetuksen 21 §:ssä säädettäisiin siirtymäsäännöksistä. Pykälän 1 momentin mukaan 10 §:n mukaan nuorelta viljelijältä edellytettävää ammattitaitoa ei vaadittaisi viljelijältä, joka on saanut nuoren viljelijän tukea ennen tämän asetuksen voimaantuloa. Pykälän 2 momentin mukaan viherlannoitusnurmi, joka on ilmoitettu tukihakemuksessa vuonna 2022 ympäristökorvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (235/2015) 25 §:ssä tai ympäristö- ja ilmastoystävällisen maatalouden korvauksesta, luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta ja korvauksesta alueille, joilla on luonnonoloista johtuvia rajoitteita annetun Ahvenanmaan maakunta-asetuksen (Ålands författningssamling 2016:42) 33 §:ssä tarkoitettuna viherlannoitusnurmena, voidaan ilmoittaa vuonna 2023 tämän asetuksen 14 §:ssä tarkoitettuna viherlannoitusnurmena, jos se on ollut viherlannoitusnurmena enintään kaksi vuotta ja se täyttää mainitussa pykälässä säädetyt edellytykset. Pykälän 3 momentin mukaan niittykasvien tai peltolintukasvien kasvusto, joka on ilmoitettu tukihakemuksessa vuonna 2022 ympäristökorvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 25 §:ssä tarkoitettuna monimuotoisuuspeltona, voitaisiin ilmoittaa vuonna 2023 tämän asetuksen 15 §:ssä tarkoitettuna monimuotoisuuskasvien kasvustona, jos se täyttää mainitussa pykälässä säädetyt edellytykset.

Esitys: Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen vuodelta 2023 maksettavista maatalouden tuotannosta irrotetuista suorista tuista.